

for store Vanskeligheder og tillige været for dyrt. Man har egentlig ikke haft andre til at udføre det Arbejde end de kongelige Bygningsinspektører, og alle, som har befattet sig med disse Ting, ved, at de kongelige Bygningsinspektører er i den Grad overlæssede med Arbejde, at en stor Del af det maa udføres af unge Assistenten, og det har ikke været muligt for dem at gøre det Arbejde, der her skulde gøres.

Der er nu en Mulighed for, at det kan blive gjort, idet de Mænd, som tænkes ansat, vil være i Stand til at gøre det; og i den Betænkning, som danner Grundlaget for det her foreliggende Lovforslag, har man antydnet, at disse Mænd skulde have en Betaling for hver Præstegaard, de maaler op og indfører i den paagældende Protokol, og i det hele for at tilrettelægge Protokollen, paa 30 Kr. Det er den samme Betaling, som den kongelige Bygningsinspektør faar for at opmaale og indtegne de andre Embedsboliger, vi har her i Landet. Men der er den Ting at bemærke, at 30 Kr. for at maale en Præstegaard op er kun en meget lille Betaling, naar Arbejdet sammenlignes med Opmaalingen af en af vore almindelige Embedsboliger. Dels er Præstegaardene vanskeligere at komme til, saa det tager mere Tid, og dels er de med deres Avlsbygninger som Regel meget større og koster meget mere Arbejde at maale op end de øvrige Embedsboliger. Man har imidlertid ment, at naar man ansatte en Bygningskonsulent i hvert Stift, vilde han kunne faa Tid til i Løbet af 5—6—7 Aar — efter som Stiftet er stort til — foruden det øvrige Arbejde, han skal udføre for sin Løn, ogsaa at foretage disse Opmaalinger, og man har da ment at kunne holde Beløbet nede paa den Sum, jeg har omtalt, 30 Kr., hvilket vilde være en for Lønningsfonden ret overkommelig Sum.

Men der er et Punkt, som maaske er det væsentligste, og det er, at det hidtil ikke har været muligt for Stiftsøvrigheden at lægge et fornuftigt og rigtigt Budget for Bygningsvæsenet i de paagældende Stifter. Det har været saaledes, at Stiftsøvrigheden i Virkeligheden ikke har haft andet at bygge paa end Indberetningerne fra Provstesynene; men disse har virket vidt forskelligt, der har hersket en Mangel paa Ensartethed, som næsten er ubeskrivelig. Og det er jo ikke saa underligt. Een Provst kan være langt mere bygningskyndig end en anden, og een kan have dygtige og mere skarptseende Mænd

til Støtte end en anden. I alt Fald maatte det ret naturligt forme sig saaledes, at hvor der var den største Byggelyst og den meste Energi, fik man nye Præstegaarde, men paa de Steder, hvor man mere fandt sig til Rette med de gamle Forhold og ikke satte saa megen Energi ind, maatte man blive ved at nøjes med det gamle. Men dette, at man ikke har faaet bygget i rette Tid, men har maattet koste Penge paa Vedligeholdelse, hævner sig selvfølgelig i det Øjeblik, Præstegaardene skal ind under den nye Lønningsordning. Det bliver da en dyr Historie for Lønningsfonden. Derfor er det af stor Betydning for disse at faa en bygningskyndig Mand, der kan se paa Indberetningerne fra Provstesynene og gøre Indstilling til Stiftsøvrigheden om, hvilke Byggeføretagender der skal foretages i det kommende Aar. Den paagældende Bygningskonsulent vil i langt højere Grad end Stiftsøvrighedens Embedsmænd kunne sætte sig ind i, hvorledes der skal ses paa de Indberetninger om Bygningernes Tilstand, der kommer ind, og han vil, hvor han er i Tvivl om, hvilke der bør tages først, kunne tage ud og se paa Bygningerne. Han vil ikke i ret mange Tilfælde være i Tvivl om, hvor han skal gøre Indberetninger om Nybygninger, og hvor han skal holde igen. Der ved vil Lønningsfonden blive i Stand til at lægge et fornuftigt Budget, naar der er saa og saa mange Penge til Raadighed, og den paagældende gør sin Indstilling om, hvilke Præstegaarde der skal nybygges, og hvor der skal foretages Ombygninger eller Hovedreparationer. Der vil utvivlsomt der ved spares meget store Beløb, og der vil komme et langt bedre System i hele Bygningsvæsenet med Hensyn til Præstegaardene end hidtil.

Det vil endvidere blive et sammenhængende Hele, hvor der nu næsten er Kaos. De Mænd, der faar disse Stillinger, vil ved Samarbejde indbyrdes kunne skabe en ensartet Ordning ud over hele Landet, med hvilken baade Lønningsfonden og Præsterne, der skal sidde med Embederne, er langt bedre tjente end med den hidtidige Ordning. Og Lønningsfonden vil, som sagt, spare adskillige Penge. Jeg er ikke i Stand til at nævne, hvilke Beløb der vil spares, men i den Betænkning, som det af Ministeren i Vinter nedsatte Udvalg har afgivet, findes nogle Tal, som jeg vil bede ærede Medlemmer om at lægge Mærke til. De viser, at der som Laan til Præsteembeder — foruden til Støbegods, som er en Konto for sig — i